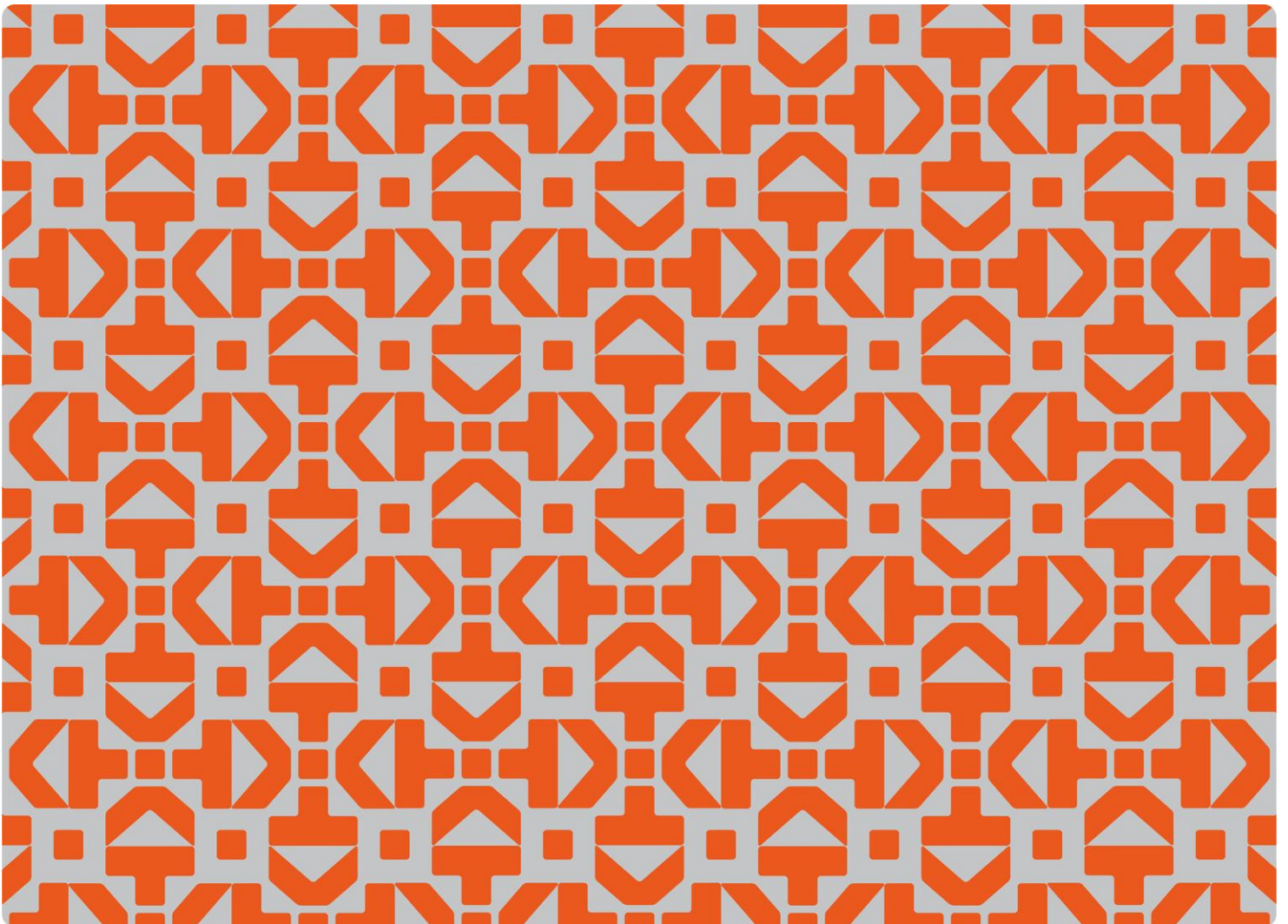

Norsk deltakelse i Erasmus+ i grunnopplæringen 2021

Norsk deltakelse i Erasmus+ i grunnopplæringen 2021

Redaktør:

Ragnhild Tungesvik

Forfattere:

Henrik Arvidsson

Ole-Johan Berge

Anders Alvsåker Didriksen

Eldrid Gaukstad

Agnete Wiborg

ISSN 2703-9102

Utgitt: Desember /2021

© Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse

Forord

Erasmus+ - EUs program for utdanning, ungdom og idrett, tilbyr støtte til mobilitet og internasjonalt prosjektsamarbeid som skal bidra til økt kvalitet i utdanningen. Denne rapporten omhandler grunnopplæringen som omfatter barnehage, skole, videregående skole, fag- og yrkesopplæring og voksnes læring.

Året 2021 markerer starten på en ny programperiode i Erasmus+, 2021-2027. Dette året har også vært preget av pandemien med reduksjon og utsettelse av aktiviteter, noe som har påvirket søknadstall for ny periode. Rapporten beskriver derfor erfaringer og aktiviteter fra norsk deltakelse i Erasmus+ i grunnopplæringen i det som kan betegnes som et unntaksår. Samtidig trekker rapporten frem at det i ulike politiske dokumenter er blitt rettet mer oppmerksomhet mot betydningen av internasjonalisering og deltakelse i Erasmus+.

Regjeringen har utformet en strategi for norsk deltakelse i det nye programmet, og presentasjonen av norske aktørers deltakelse tar utgangspunkt i denne strategiens mål og prioriteringer.

Regjeringen har utformet en strategi for norsk deltakelse i det nye programmet, og presentasjonen av norske aktørers deltakelse tar utgangspunkt i denne strategiens mål og prioriteringer.

Rapporten er en del av arbeidet i Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse med å kartlegge og analysere norske aktørers deltakelse i, og bruk av Erasmus+-programmet. Det har blitt utarbeidet tilsvarende rapporter for grunnopplæringen i 2019 og 2020 av Direktoratet for kvalitetsutvikling og internasjonalisering av utdanning (Diku).

Innhold

Forord	2
Sammendrag	4
Executive summary	5
1 Innledning	6
2 Unntaksåret 2021	7
2.1 Utfordringer for videregående opplæring.....	7
2.2 Løft for digitalisering.....	8
3 Ny programperiode - ny politikk	10
3.1 Horisontale prioriteringer.....	10
3.2 Programmets struktur og nyheter.....	10
3.3 Viktige nyheter innen grunnopplæringen.....	11
3.4 Politiske føringer.....	13
3.5 Strategi for norsk deltakelse i Erasmus+ og Det europeiske utdanningsområdet.....	14
4 Deltakelse i tall og figurer	16
4.1 Status for mobilitet.....	16
4.2 Status for partnerskap for samarbeid.....	18
4.3 Status for arbeidet med samfunnsutfordringer.....	20
5 Litteraturliste	23

Sammendrag

Erfaringer fra pandemien

Avslutningen av forrige programperiode i Erasmus+ og oppstart av ny programperiode ble preget av pandemien. Prosjekter ble utsatt, og dette påvirket søkning til nye prosjekter. Pandemien har ført til stopp for mobilitet som står sentralt i det internasjonale samarbeidet i grunnopplæringen. En undersøkelse viser at en stor del av prosjektene opplevde at både elevenes og de ansattes kulturelle, sosiale og faglige utbytte er blitt påvirket negativt ettersom de ikke har kunnet møtes. Veletablerte samarbeidsrelasjoner er viktig for å holde prosjekter i gang, men flere av de nyetablerte samarbeidskonstellasjonene utsatte prosjektarbeidet. Pandemien har bidradd til et løft for digitalisering i de administrative sidene ved prosjektene. Imidlertid har blandet mobilitet som erstatning for fysisk mobilitet, ikke blitt tatt i bruk i særlig grad, og det har heller ikke blitt økt bruk av eTwinning.

Ny programperiode

Det nye Erasmus+-programmet er mer inkluderende og skal gi muligheter for økt bredde i deltakelse; for enkeltpersoner, utdanningsinstitusjoner og aktører/organisasjoner i samfunns- og arbeidsliv. Viktige nyheter for grunnopplæringen er at det blir mulighet for mobilitet for flere elever og for deltagere i voksnes læring. Det er innført samarbeidsprosjekter med færre partnere, noe som vil gjøre prosjektene enklere å administrere, og budsjettene er blitt mer fleksible. Lærerakademier er innført som nytt tiltak, og Idrett er blitt mer lik de andre delene i Erasmus+ og kommer inn som desentralisert tiltak fra 2023.

Ny politikk

Internasjonalisering blir nevnt i flere politiske dokumenter. Det er stor grad av overlapp mellom norsk og europeisk utdanningspolitikk, og Erasmus+ fremheves som et viktig verktøy for kvalitetsutvikling i norsk utdanning. I Meld. St. 21 (2020–2021) Fullføringsreformen – med åpne dører til verden og fremtiden (Fullføringsmeldingen) fremheves internasjonalt samarbeid som viktig. Mobilitet i grunnskole og videregående opplæring kan gi motivasjon til mobilitet i høyere utdanning og bidra til økt studentmobilitet, noe som er et politisk mål i Meld. St. 7 (2020–2021) En verden av muligheter - Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning (Mobilitetsmeldingen). Det er utarbeidet en nasjonal strategi for Erasmus+ med satsingsområder og mål, og Erasmus+ er omtalt i regjeringens strategi for å styrke sivilsamfunnets rolle på integreringsfeltet. Det er økt oppmerksomhet knyttet til livslang læring, og dette er i samsvar med satsing i Erasmus+. Mål og prioriteringer for programmet er i stor grad sammenfallende med norsk utdanningspolitikk. Dette gjør Erasmus+ til et godt virkemiddel som kan bidra til å nå viktige utdanningspolitiske mål.

Deltakelse i tall og figurer

Fremstillingen av ulike aktørers deltakelse i form av innvilgede prosjekter tar utgangspunkt i de sentrale målene som er satt i strategien. Selv om det var en spesiell start på den nye programperioden, synes det å være stor interesse for deltakelse, og prioriteringene i prosjektene er i stor grad i tråd med forventningene i strategien.

Executive summary

Experiences from the pandemic

The end of the previous programme period and the start of the new programme period were marked by the pandemic. Projects were postponed, and this influenced applications for new projects. The pandemic has led to a halt to mobility which is important for international cooperation in primary and secondary education. A study shows that a large proportion of the cultural, social and academic benefits of students, pupils and employees have been adversely affected as they have not been able to meet. Well-established collaborative relationships are important for keeping projects in the process, but several of the newly established collaborative constellations postponed the projects. The pandemic has been a boost for digitalisation in the administrative aspects of the projects. Blended mobility as a substitute for physical mobility, has not been adopted to a great extent, nor has there been increased use of eTwinning.

New Program Period

The new Erasmus+ programme is more inclusive and will provide opportunities for increased breadth of participation; for individuals, educational institutions and actors/organisations in society and working life. Important news for primary and secondary education is that there will be an opportunity for mobility for more pupils and for participants in adult learning. There has been introduced a new format of collaborative project with fewer partners, which will make projects easier to manage, and budgets have become more flexible. Teacher academies is a new initiative, and Sport has become more similar to the other parts of Erasmus+ and will be a decentralized action from 2023.

New politics

Internationalisation is mentioned in several political documents. There is a high degree of overlap between Norwegian and European education policy, and Erasmus+ is highlighted as an important tool for quality enhancement in Norwegian education. In the White Paper, Meld. St. 21 (2020–2021) Completion Reform – with open doors to the world, the importance of international collaboration is emphasised. Mobility in the school sector can provide motivation for mobility in higher education and contribute to increased student mobility, which is a political goal in the White Paper Meld. St. 7 (2020–2021) A world of opportunities - International student mobility in higher education. A national strategy has been developed for Erasmus+ with focus areas and objectives, and Erasmus+ has been mentioned in the strategy for strengthening the role of civil society in the field of integration. There is increased attention related to lifelong learning; and this is consistent with priorities in Erasmus+. The objectives and priorities for the programme are in line with Norwegian education policy. This makes Erasmus+ a good tool to achieve important political goals in education.

Participation in numbers and figures

The presentation of the participation of different actors in the form of granted projects is based on the central objectives for the national strategy. Although it was a special start to the new programme period, there seems to be a great deal of interest in participation, and the priorities in the projects are largely in line with the expectations in the strategy.

1 Innledning

Året 2021 markerer starten på en ny programperiode for det europeiske utdanningsopplærings-, ungdoms- og idrettssamarbeidet i Erasmus+ samtidig som aktivitetene i den foregående programperioden utfases. Avslutningsåret av forrige periode ble i sterk grad preget av covid-19-pandemien med de restriksjonene det har medført. Et grunnleggende element i internasjonalt samarbeid er å møtes fysisk på tvers av landegrensener. I året vi har bak oss, har pandemien gjort dette vanskelig. For mange aktører i utdanningssektoren, særlig innen grunnopplæringsfeltet, har det vært full stopp i denne delen av samarbeidet. En beskrivelse av det foregående årets aktiviteter innenfor Erasmus+ og søknader om deltakelse det nye programmet, vil derfor ikke representere en «normaltilstand».

Rapporten gir kort presentasjon av det nye programmet for barnehage, skole, fag- og yrkesopplæring og voksnes læring og trekker frem erfaringer fra korona-tiden. Det nye programmet blir satt inn i en nasjonal politisk kontekst hvor internasjonalt samarbeid blir fremhevet som et viktig virkemiddel for å oppnå kvalitet i utdanningene. Videre gir rapporten en oversikt over aktiviteter i form av tildelinger av prosjekter innenfor barnehage, skole, fag- og yrkesopplæring og voksnes læring finansiert av Erasmus+ for deltakelse i ny programperiode. Søknadene ble utformet i en periode preget av pandemien og med stor usikkerhet om når mulighetene for samarbeid og fysiske møter ville åpne seg igjen. Noen fylkeskommuner har bestemt at de ikke vil tillate utveksling for elever og ansatte i videregående opplæring i det inneværende skoleåret, 2021-2022. Mange prosjekter ble dessuten utsatt og blir gjenopptatt parallelt med oppstart av prosjekter i ny programperiode. Disse forholdene kan føre til at noen aktører har utsatt søknader om nye prosjekter.

Selv om det foregående året markerer et år med stor reduksjon i aktivitet i Erasmus+, har betydningen av internasjonalt samarbeid på utdanningsfeltet fått økt politisk oppmerksomhet. Det er blant annet blitt utarbeidet en strategi for arbeidet i den nye programperioden, og Erasmus+ er omtalt som et viktig virkemiddel i regjeringens strategi for å styrke sivilsamfunnets rolle på integreringsfeltet. Livslang læring er en satsing i Erasmus+, og dette er et område som er sentralt i norsk kunnskapspolitik. Disse faktorene kan ha betydning for hvordan ulike aktører vil forholde seg til programmet utover i programperioden.

En viktig utfordring fremover blir å få med de mange aktørene som etter hvert har fått erfaring med internasjonalt samarbeid til å fortsette etter et år hvor det har vært vanskelig å opprettholde eksisterende kontakter og bli kjent med nye samarbeidspartnere. Ny programperiode gjør at søkere også må sette seg inn i nye formater for tiltakene. Det kan dessuten bli ekstra utfordrende å motivere og få med nye aktører til deltakelse i det nye programmet.

Fremstillingen av ulike aktørers deltakelse i form av innvilgede prosjekter, vil ta utgangspunkt i de sentrale målene som er satt i strategien. Ettersom Erasmus+ er i oppstarten av en ny programperiode og avslutning av forrige, vil det være vanskelig å fange opp endringer eller sammenligne med aktiviteten i forrige periode. Oppsummeringen og beskrivelsene av deltakelse og aktiviteter bærer derfor preg av dette.

2 Unntaksåret 2021

2.1 utfordringer for videregående opplæring

Covid-19 stengte ned grensene og satte dermed en stopper for det meste av internasjonalt samarbeid som innebar fysisk mobilitet. Dette påvirket internasjonalt utdanningssamarbeid ulikt i forskjellige deler av utdanningssektoren. En av de viktigste faktorene som kan forklare variasjonene, er hvor stor plass fysisk mobilitet av elever, studenter og ansatte har i prosjektenes planer og aktiviteter.

På oppdrag fra HK-dir har Ideas2evidence gjennomført en undersøkelse av hvordan pandemien har påvirket deltakelse i og utbytte fra ordninger som finansierer internasjonale samarbeidsprosjekter i hele utdanningssektoren, inkludert ulike typer Erasmus+-prosjekter (Diku-rapport 6/2021 Krise og kreativitet). Her kommer det frem at det er særlig Erasmus+-prosjekter i skolesektoren som har blitt påvirket. Mobilitetsprosjekter innen fag- og yrkesopplæringen var ikke inkludert i denne undersøkelsen. Mobilitet for elever og lærlinger i denne sektoren utgjør en stor del av mobiliteten i grunnopplæringen. Disse prosjektene er i stor grad blitt påvirket på tilsvarende måte som prosjekter i skolesektoren som rapporten beskriver. I det følgende vil vi trekke frem hovedpunkter fra rapporten.

Skolesektoren, her inkludert videregående skole, har vært i en krevende situasjon med stadige endringer i tiltaksnivå og tilpasninger til hjemmeskole og digital undervisning. Prosjektledere og andre involverte lærere har måttet bruke mye tid på smitteverntiltak i tillegg til ordinær drift og har hatt lite motivasjon og overskudd til annet enn kjerneoppgaver. Prosjektlederne opplevde at elevenes motivasjon for å delta i prosjektet gikk ned når de ikke kunne delta på utenlandsopphold. Flere fortalte også om partnere som ikke hadde tid til å prioritere prosjektoppgaver fordi de hadde nok med å tilpasse og gjennomføre kjerneaktiviteter ved sin institusjon.

Rapporten påpeker også at det er krevende for skolesektoren å gjennomføre komplekse prosjekter blant annet på grunn av manglende ressurser. Mangel på pedagogisk ekspertise for å utnytte alternative læringsformer har vært en utfordring. Innenfor fag- og yrkesopplæringen har vært store utfordringer å gjennomføre planlagt arbeid knyttet til praksis for elever og lærlinger.

På grunn av disse forholdene har samarbeidsprosjektene ledet av grunnskoler og videregående skoler, rapportert om større behov for å få utsatt prosjektperioden enn det som er tilfelle for prosjekter innen høyere utdanning.

Ledere av Erasmus+-prosjektene svarer at endringene de har måttet gjøre, vil gi en dårligere måloppnåelse i prosjektet. Prosjektledere peker på at det har vært utfordrende å gjøre tilpasninger slik at målene kan nås. I prosjekter der ett av hovedmålene innebærer samarbeid mellom elever og lokale aktører og næringsliv, var det av praktiske årsaker vanskelig å få tilpasset på andre måter.

Undersøkelsen viser at en stor del av prosjektene opplever at både studentenes/elevenes og de ansattes kulturelle, sosiale og faglige utbytte er blitt påvirket negativt ettersom de ikke har kunnet møtes. Det er en betydelig større andel prosjekter innenfor skolesektoren som oppgir at henholdsvis elevenes faglige utbytte, ansattes faglige utbytte og kvaliteten på utdanningsaktiviteter er blitt dårligere, sammenlignet med Erasmus+-prosjekter i UH-sektoren

eller andre sektorer. Selv om digitale kurs kan gi mye av det faglige utbyttet de ellers ville ha fått gjennom fysisk mobilitet, mener mange at de mister de kulturelle, sosiale og relasjonelle aspektene.

Mye tyder på at tilpasninger og utvikling av nye samarbeidsformer har vært enklest å få til i prosjekter og partnerskap som allerede var godt etablert da krisen oppstod. Dette kan være partnerskap som har erfaringer fra tidligere samarbeid, eller prosjekter som allerede hadde kommet godt i gang med prosjektaktivitetene i forkant av pandemien. Flere prosjektledere fremhever fordelen ved å kjenne partnerne godt fra før i en slik situasjon. At flere av Erasmus+-prosjektene i undersøkelsen, særlig i skolesektoren, ikke er basert på langvarig samarbeid, kan være en medvirkende årsak til at det har vært mer krevende å opprettholde styrken i samarbeidet. En annen faktor som kan ha bidratt til utfordringer med å opprettholde samarbeid og aktiviteter, er institusjonens ressurser og kapasitet til å håndtere kriser. Prosjektenes forankring i hjemmeinstitusjonenes organisasjon, ledelse og overordnede strategier, kan også ha en betydning i denne sammenhengen. Prosjekter med svakere organisatorisk forankring, vil trolig lettere kunne bli nedprioritert eller satt på vent i en krisesituasjon, enn et prosjekt som i større grad er integrert i organisasjonens selvforståelse og mål.

Oppsummert viser rapporten at fysisk mobilitet er svært sentralt for Erasmus+-prosjekter i skolesektoren, og dette gjelder også i fag- og yrkesopplæringen. Det har vært utfordringer med å erstatte mobilitet med digitale formater. Samtidig har erfaringene fra pandemien ført til at bruken av digitale verktøy fått en større plass i prosjektene, noe neste avsnitt vil utdype. Erfaringen fra pandemien viser også betydningen av forankring av prosjektene i organisasjonene og i ledelsen.

2.2 Løft for digitalisering

Under pandemien ble en kombinert løsning med å dele mobilitetsoppholdet i en fysisk og en virtuell del, lansert som alternativ for å kunne gjennomføre prosjektene. Reiserestriksjoner lange perioder gjorde det imidlertid vanskelig å lage et godt planmessig og forutsigbart opplegg som var gjennomførbart. Den praktiske innretningen på ordinære mobilitetsopphold innenfor fag- og yrkesopplæringen medførte at «blandet mobilitet» var krevende å gjennomføre med tanke på innpassing i opplæringen.

I motsetning til den kombinerte løsningen, så vi at bruken av digitale hjelpemidler i internasjonaliseringsarbeidet generelt ble hyppigere benyttet. Dette ble brukt både for å vedlikeholde nettverk, utvikle beredskapsplaner og planlegge fremtidige mobilitetsprosjekt. Et opphold i reisevirksomheten førte også til at det er blitt gjort mer med intern spredning og promotering ved institusjonene for å kartlegge eventuelt nye programområder som kunne inkluderes i fremtidige prosjekter. Ved å gjennomføre digitale aktiviteter har flere kunnet delta, og det har ført til økt intern spredning av kunnskap om prosjektene.

For å motivere og legge til rette for at partnerskapene i Erasmus+ skulle fortsette arbeidet under pandemien, fikk prosjektene økt fleksibilitet og penger til å gjennomføre heldigitale aktiviteter. Da pandemien startet, var prosjektene på ulike stadier. Noen var inne i siste år og hadde kanskje bare et avsluttende møte igjen, mens andre ikke hadde kommet skikkelig i gang. Dette synes å ha påvirket hvordan prosjektene tok i bruk digitale verktøy for samarbeid og gjennomføring av aktiviteter. Etablerte nettverk og samarbeidspartnere som hadde lengre erfaring, hadde lettere for å tilpasse samarbeidet til digitale plattformer. De som ikke var kommet skikkelig i gang med prosjektene, vegret seg mer, og ønsket heller å utsette

aktivitetene til de kunne gjenoppta reisevirksomheten. Størrelsen på partnerskapet spilte også en rolle. Det har vært lettere å samarbeide digitalt i bilaterale partnerskap enn for de som hadde opptil fem partnere fra ulike land. Tilbakemeldingene fra skolesektoren var at selv om mange av de norske deltagerne i partnerskapene var positiv innstilt til å prøve ut digitale aktiviteter, var det vanskelig å få med de europeiske partnerne. Grunnene for dette, som ble trukket frem, var lite kapasitet og mangel på digital kompetanse.

Bruk av digitale møter til administrasjon av prosjektene har vært vanlig praksis også tidligere. Mange opplevde derimot at bruk av digitale verktøy til aktiviteter sammen med elever og læringer har vært mer krevende. Prosjekter som testet dette ut, har likevel meldt tilbake om bedre utbytte enn forventet. Digitale aktiviteter har gjort det mulig å inkludere flere deltagere enn tidligere siden man ikke er begrenset av et reisebudsjett. Noen har også prøvd ut hybride samarbeidsaktiviteter hvor noen deltok digitalt, mens andre deltok fysisk på grunn av ulik smittesituasjon og restriksjoner. Dette ser ut til å kunne være en aktuell løsning en god stund til. En første erfaring med «internasjonalisering hjemme» under pandemien, kan peke mot at digitalt samarbeid fungerer bedre i partnerskapsprosjekter enn for mobilitetsopphold for enkeltpersoner i grunnopplæringen.

Erasmus+ har sitt eget verktøy for digitalt samarbeid kalt eTwinning. HK-dir overtok formelt ansvaret for eTwinning i Norge fra Utdanningsdirektoratet fra 1.1.2020. Verktøyet tilbyr en digital plattform for ansatte i skole og fag- og yrkesopplæringen hvor de kan kommunisere, samarbeide og utvikle prosjekter med læringsfellesskapet i Europa. eTwinning kan fungere som et lavterskeltilbud og et første møte med internasjonalt samarbeid, og som et verktøy for ansatte for å finne nye samarbeidspartnere i Erasmus+. Bruken av eTwinning har først det siste året blitt aktuelt å bruke innenfor fag- og yrkesopplæringen, og det er derfor et verktøy som denne delen av opplæringen har vært lite kjent med.

Siden store deler av det internasjonale samarbeidet og undervisning i klasserommet generelt har måttet skje digitalt det siste året, kunne man forvente at bruken av eTwinning ville øke i Norge. Dette har skjedd i andre land i Europa. I Norge har det derimot vært en nedgang i både i nye registrerte brukere, aktive brukere og antall nyopprettede prosjekter. Tilbakemeldingen fra brukerne er at plattformen tilbyr dårlige digitale løsninger for eksempel for digitale møter. Flere norske brukere valgte derfor andre digitale verktøy for internasjonalt samarbeid under pandemien. Dette er en tendens som man også har sett i andre nordiske land. En årsak kan være at man har hatt bedre tilgjengelige alternativer og dermed også høyere krav til plattformens funksjonalitet. Det er planlagt at eTwinning skal gjennomgå en kraftig oppdatering i 2022. Forhåpentligvis vil denne adressere mange av utfordringene og gjøre verktøyet mer brukervennlig.

Erfaringer fra håndteringen av pandemien med bruk av digitale alternativer, kan indikere at det vil bli en økning i bruk av slike virkemidler fremover. I prosjektsamarbeid ser vi økt fokus på prosjektreiser med faglig innhold og samtidig økt bruk av digitale møter til administrasjon. Digital eller «blandet mobilitet» for deltagerne fra fag og yrkesopplæring og skole slik det ser ut nå, bør utvikles videre for å kunne levere et godt faglig innhold for deltagerne. En forbedring av lavterskeltilbud som eTwinning kan føre til at flere kan delta i internasjonalt samarbeid og utvikle prosjekter som er enklere å administrere og krever mindre tid.

3 Ny programperiode - ny politikk

3.1 Horisontale prioriteringer

Hovedmålene i det nye programmet er å støtte livslang læring gjennom utdanning og personlig og profesjonell utvikling for befolkningen i Europa og utenfor. På den måten skal programmet bidra til bærekraftig utvikling, gode arbeidsplasser, sosial samhørighet, innovasjon og styrke europeisk identitet og aktivt medborgerskap. Erasmus+-programmet har fire hovedprioriteringer som gjelder alle sektorer.

Det første av de prioriterte målene, er at Erasmus+ skal være mer inkluderende slik at flere kan delta. Det skal bli enklere å delta i programmet. Dette vil særlig gagne nye aktører, små organisasjoner og enkeltpersoner som ellers ikke ville kunne ta i bruk mulighetene i programmet.

Den andre prioriteringen er å redusere klimaavtrykkene. Det innebærer blant annet at klimavennlige måter å reise på, vil kunne motta ekstra finansiering. I tillegg ønsker man at innholdet i prosjektene skal bidra til å øke kunnskap om og bevisstheten rundt miljø og klima.

En tredje målsetting er å i større grad ta vare på de muligheter som digitaliseringen kan gi til det internasjonale samarbeidet. I tillegg til fysisk mobilitet skal Erasmus+ legge til rette for digital mobilitet som et tillegg til utenlandsoppholdene.

Den fjerde prioriteringen handler om å øke interessen for, og kunnskapen om hvordan man kan delta i demokratiet og påvirke sin hverdag. Dette inkluderer utvikling av kritisk tenkning og sosial og interkulturell kompetanse. Dette skal blant annet bidra til å forhindre utenforskap.

Tanken er at alle Erasmus+-prosjekter enten skal jobbe direkte med en av disse fire målsettingene, eller med noen av prioriteringen som er tilpasset den enkelte sektoren. Slike sektorspesifikke prioriteringer kan for eksempel være å håndtere læringsutfordringer, hindre frafall og øke grunnleggende ferdigheter i skolesektoren, tilpasse yrkesfaglig utdanning og opplæring til arbeidsmarkeds behov eller skape læringsklynger der forskjellige lokalsamfunnsaktører jobber sammen for å tilby relevant og god voksenopplæring.

3.2 Programmets struktur og nyheter

Det nye programmet er i stor grad en videreutvikling av det forrige programmet, uten de radikale endringene, men med noen justeringer. Det nye programmet er, som de foregående, bygget opp rundt tre hovedtiltak som støtter opp om kvalitetsutvikling i utdanning og opplæring på forskjellige måter. Hovedtiltak 1 Mobilitet har som mål å gi internasjonal erfaring og ny kunnskap gjennom mobilitet for elever, lærlinger, studenter og ansatte. Hovedtiltak 2 Samarbeidsprosjekter har som mål å utvikle undervisningsinnhold og undervisningsformer, og fremme kunnskapsdeling gjennom internasjonalt samarbeid. Hovedtiltak 3 Politikk dreier seg om utvikling av politikk, regelverk og systemer for bedre utdanning og forenkling av mobilitet.

3.2.1 Læringsmobilitet

Læringsmobilitet legger til rette for at elever, lærlinger og studenter kan ha et langt eller kort opphold i et annet europeisk land. Et læringsopphold kan finne sted både ved en utdanningsinstitusjon eller gjennom praksis. Gruppemobilitet kan også finansieres gjennom dette tiltaket. Videre gir det mulighet for ansatte på alle nivåer fra barnehage til universitet, voksenopplæring og ansatte innenfor idrett, til å heve sin kompetanse gjennom et utenlandsopphold. Ansattmobilitet inkluderer jobbskygging, deltakelse på kurs og undervisning ved en annen institusjon.

3.2.2 Samarbeidsprosjekter

Samarbeidsprosjekter omfatter partnerskap mellom utdanningsinstitusjoner og relevante organisasjoner og arbeidsliv. Samarbeidsprosjektene varierer i omfang fra mindre partnerskap med bare to partnere, til større konstellasjoner med mer ambisiøse mål.

3.2.3 Politikktutvikling og samarbeid mellom deltagerlandene

Hovedtiltak 3 omfatter prosjekter og aktiviteter for å gjennomføre EU-politikk og EU-instrumenter for å videreutvikle kvalitet, relevans og transparens i utdanning og støtte til aktiviteter for å nå målsettingene i Bolognaprosessen. Under dette hovedtiltaket ligger også muligheter for opplæringsaktiviteter for nasjonalkontorene for og samarbeidsprosjekter mellom nasjonale offentlige aktører for utvikling av politikk.

3.3 Viktige nyheter innen grunnopplæringen

På et overordnet nivå er det som først og fremst skiller den nye programperioden fra den forrige, at det legges stor vekt på å inkludere flere aktører til deltakelse i programmet, både når det gjelder typer av organisasjoner og enkeltpersoner. Det er innført en del nye tiltak og tilpasninger av eksisterende tiltak for å få dette til.

3.3.1 Akkreditering og nye mobilitetsmuligheter

En stor nyhet i den nye programperioden er at utdanningsinstitusjoner som ønsker å delta regelmessig i mobilitetsaktiviteter, kan søke om akkreditering. En akkreditering gir mulighet for gjentatt deltakelse gjennom hele programperioden uten å måtte sende inn ny søknad hvert år. Det er mulig å søke for enkeltinstitusjoner, eller sammen med andre i et konsortium.

Det er i tillegg kommet inn flere nye muligheter for mobilitet. Institusjonene kan nå invitere eksterne eksperter og være vertskap for lærere under utdanning. Innen fag- og yrkesopplæringen kan elever få muligheten til å delta på yrkeskonkurranser. Det åpnes også opp for såkalt "Internasjonal mobilitet", der både ansatte og elever fra akkrediterte fag- og yrkesopplæringsinstitusjoner kan bruke inntil 20% av budsjettet til mobilitetsopphold utenfor Europa. Innenfor skolesektoren har man erstattet skoleutvekslingspartnerskapene med gruppeutveksling under mobilitet. En annen nyhet er at nå kan også deltagere i voksenopplæringen reise på mobilitetsopphold.

3.3.2 Ny finansieringsmodell for partnerskap

Den største endringen for partnerskapene er at finansieringen er blitt mer fleksibel og er knyttet opp til målene til prosjektet. Dette betyr at det ikke lenger er nødvendig å knytte utgifter til bestemte budsjettkategorier, men at prosjektene kan sette opp budsjettet slik de ser mest hensiktsmessig for å nå best resultat. Målet er å få flere deltagere og gi mulighet til mer fleksible prosjekter som er lettere å administrere. Som et ledd i dette, har man også introdusert konseptet «småskalapartnerskap» som er et lavterskeltilbud for nykommere i Erasmus+.

Prosjektene skal bidra med å støtte relevant utvikling innenfor utdanningsområdet og kan brukes som et slags forprosjekt til å søke om større prosjekter i fremtiden.

3.3.3 Sentre for fremragende fag- og yrkesopplæring

Sentre for fremragende fag- og yrkesopplæring (Centres of Vocational Excellence) støtter etablering og utvikling av europeiske plattformer for opplæring som skal bidra til regional utvikling, innovasjon og smarte spesialiseringsstrategier, samt til internasjonale samarbeidsplattformer. Sentre for fremragende fag- og yrkesopplæring (CoVE) er beregnet på organisasjoner som tilbyr fag- og yrkesopplæring på alle nivåer fra 3 til 8 i det europeiske kvalifikasjonsrammeverket, inkludert videregående nivå, fagskolenivå og høyere utdanning.

3.3.4 Innovasjonsallianser

Innovasjonsallianser har som mål å styrke Europas innovasjonskapasitet, samt sørge for flyt av kunnskap mellom høyere utdanningsinstitusjoner og innen fag- og yrkesopplæringen. Tiltaket har også som målsetting å arbeide mot et økt tilbud av programmer og relevante læreplaner som i større grad skal dekke kompetansegapet i arbeidslivet. Innenfor innovasjonsallianser kan man jobbe med to typer prosjekt:

1. *Allianser for utdanning og næringsliv.* Utdanningsinstitusjoner og næringsliv kan samarbeide om å fremme innovasjon, nye ferdigheter, initiativ og entreprenørskap.
2. *Allianser for sektorsamarbeid om ferdigheter og kompetanse.* Målet er å skape nye strategiske tilnærminger og samarbeid om utvikling av konkrete ferdigheter rundt blant annet bærekraftig konkurransevne og sosial rettferdighet.

3.3.5 Jean Monnet Teacher training

Jean Monnet-aktiviteter skal bidra til å fremme kunnskap om og forståelse av EU, europeisk integrasjon og hvordan EU-institusjonene fungerer. Innen skole og fag- og yrkesopplæringen kan man få støtte til aktiviteter som skal bidra til deling av god praksis, og spredning av felles forståelse for læringsmetoder knyttet til undervisning om EU. Jean Monnet-læropplæringen har som målsetting å støtte opp under skoler og fag- og yrkesopplæringsinstitusjoner i planlegging, organisering og opplæring av EU kunnskap både i pensum og i utenom-faglige aktiviteter. Bakgrunnen for dette er å

- gi skole og fagopplæring mulighet til å bygge kunnskap om EU blant lærerstaben deres og integrere EU-emner i deres daglige arbeid
- tilby strukturerte opplæringsmoduler om EU-emner, samt tilby innhold og metodikk for lærere som underviser på ulike nivåer, og med ulik bakgrunn og erfaring.

3.3.6 Strømlinjeforming av idrettstiltakene

Erasmus+ Idrett gir støtte til internasjonale idrettsprosjekter på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Prosjektene kan blant annet bidra til økt fysisk aktivitet, sosial inkludering, god ledelse, likestilling, dobbeltkarrierer (idrett og utdanning) og motvirke vold og diskriminering. Alle offentlige og private organisasjoner kan søke inkludert lokale idrettslag, idrettsforbund, utdanningsinstitusjoner på alle nivåer, kommuner og fylker. Idrettsprogrammet vil i den nye programperioden i større grad speile strukturen i de andre sektorene, med både mobilitet og partnerskap. Grunnen er at Idrett i større grad er blitt en integrert del av Erasmus+-programmet og kan ha søkere fra de andre sektorene. Mobilitet vil bli introdusert som et desentralisert tiltak i programmet fra 2023.

3.3.7 Europeiske lærerakademier

Lærerakademier er en ny satsing i det nye programmet for å løfte frem betydningen av lærere og lærerutdannere. Lærerakademier er et sentralisert tiltak og administreres av Europakommisjonen. Hovedformålet med tiltaket er å skape partnerskap mellom lærerutdanningsinstitusjoner som sammen kan utvikle et europeisk og internasjonalt

perspektiv på lærerutdanning. Lærerekademiene skal omfatte flerspråklighet og kulturelt mangfold, utvikle lærerutdanning i tråd med EUs prioriteringer i utdanningspolitikken og bidra til å nå målene i det europeiske utdanningsområdet, det europeiske lærerutdanningsfeltet, og samtidig utvikle et europeisk og internasjonalt perspektiv på lærerutdanning.

3.4 Politiske føringer

Verdien og vektlegging av internasjonalt samarbeid utover høyere utdanning har fått økt oppmerksomhet i ulike politiske dokumenter i de senere årene. Meld. St. 21 (2020–2021) Fullføringsreformen – med åpne dører til verden og fremtiden, trekker frem internasjonalt samarbeid som et godt og viktig virkemiddel for å styrke utdanningskvaliteten i Norge, og det er et mål at internasjonalisering skal være en integrert del av norsk utdanning på alle nivåer.

I meldingen legges det vekt på at utdanningssektoren må utnytte bredden av muligheter til internasjonalt utdanningssamarbeid og hvordan dette kan støtte mål og aktiviteter i det norske utdanningssystemet. Meldingen understreker at mye ansvar hviler på nasjonale utdanningsmyndigheter, men at sektoren har et selvstendig ansvar for å ta relevante virkemidler i bruk. Fylkeskommunene har fått et helhetlig og styrket ansvar for kompetansepolitikken i regionene. De er derfor viktige aktører både som deltagere og som tilrettelegger for andres deltakelse i Erasmus+, noe meldingen fremhever.

Meldingen presenterer flere argumenter for hvorfor aktører i videregående opplæring og voksnes læring bør delta i Erasmus+ og internasjonalt utdanningssamarbeid:

- Deltakelse i internasjonalt samarbeid er et supplement til nasjonale tiltak og virkemidler for å øke fullføringen, og for at elever skal være godt forberedt til videre studier og å møte arbeidslivet med den kompetansen som kreves.
- Det er parallell mellom overordnet del av læreplanen og nordiske og europeiske målsettinger.
- Programmene gir flere voksne muligheter til livslang læring. Norge er kommet forholdsvis langt når det gjelder arbeidsrettet kompetanseutvikling og kan derfor bidra med kunnskap og erfaringer på det europeiske nivået.
- Deltakelse i internasjonale utdanningsprogrammer bidrar til regional utvikling gjennom økt samarbeid mellom skole og næringsliv
- Å delta på læringsopphold i utlandet gir ansatte i norske utdanningsinstitusjoner kompetanseheving og motivasjon, noe som igjen bidrar til bedre opplæring for elevene
- Elever som har deltatt på mobilitetsaktiviteter, har stort utbytte når det gjelder sosiale ferdigheter og personlig utvikling i tillegg til læringsutbytte i språkkunnskaper og kulturforståelse
- Erasmus+ kan også brukes til å utvikle samarbeidsprosjekter hvor språk og språkopplæring kan være tema. Internasjonalt samarbeid kan på den måten bidra til utvikling av metodikk og undervisningsmetoder for å styrke kvaliteten på fremmedspråkopplæringen.

På bakgrunn av disse argumentene ønsker regjeringen at det

- legges til rette for at internasjonalt samarbeid brukes aktivt i videregående opplæring som et ledd i å gjøre elevene bedre forberedt for videre studier og arbeidsliv
- legges til rette for at elever, lærlinger og lærere skal få mulighet til å delta i mobilitet
- vurderes ulike løsninger for å gi alle elever et bredt tilbud i opplæring i fremmedspråk

Et sentralt mål for Mobilitetsmeldingen, Meld.St.7 (2020–2021) En verden av muligheter — Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning, er å stimulere til økt studentmobilitet. Meldingen trekker i denne sammenheng frem betydningen av å ha vært på utenlandsopphold i grunnopplæringen som et viktig grunnlag og motivasjon for mobilitet senere i utdanningsløpet.

Kompetansereformen – Lære hele livet, Meld.St.14 (2019–2020) har som mål å sørge for nødvendig kompetanseoppbygging for enkeltpersoner for å kunne delta i arbeidslivet og sørge for at arbeidslivet får den kompetansen som er etterspurt. Livslang læring er sentralt. Internasjonalt utdanningssamarbeid blir ikke nevnt i meldingen, men også i Erasmus+ er inkludering og livslang læring sentrale mål. Mål i Kompetansereformen og Erasmus+ er derfor overlappende.

Kompetansereformen favner også om regjeringens satsing på fagskolesektoren gjennom sin strategi for høyere yrkesfaglig utdanning og medfølgende ambisjoner om å styrke både kvaliteten og øke kapasiteten i sektoren. Dette kan også gi et bedre grunnlag for større aktivitet og kvalitetsheving av internasjonalt samarbeid i fagopplæringen. Både når det gjelder ressurser og større faglige miljøer, har høyere yrkesfaglig utdanning et stort potensial innenfor samarbeidsprosjekter finansiert av Erasmus+. Det er et stort innslag av arbeidstakere med utenlandsk bakgrunn i deler av arbeidslivet som krever yrkesfaglig kompetanse. Internasjonalt utdanningssamarbeid er derfor relevant for mange deler av fag- og yrkesopplæringen.

3.5 Strategi for norsk deltakelse i Erasmus+ og Det europeiske utdanningsområdet

Regjeringen har utarbeidet en strategi for Norges deltakelse i Erasmus+ som gjelder programperioden 2021-2027¹. Strategien gir retning for en effektiv politikk og god utnyttelse av mulighetene i det internasjonale samarbeidet. Dette innebærer definering av nasjonale mål og ambisjoner, samt prioriteringer og innsatsområder. Det overordnede målet er at deltakelsen i Erasmus+ skal bidra til å nå norske utdanningspolitiske mål gjennom internasjonalt samarbeid. Samtidig er det er i stor grad sammenfall mellom norske utdanningspolitiske mål og mål for Erasmus + og for utvikling av det europeiske utdanningsområdet.

De overordnede målene for den samlede deltakelsen i Erasmus+, med tilhørende innsatsområder er at

- Samarbeidet skal bidra til å løse store samfunnsutfordringer.
 - Inkludering, mangfold og aktivt medborgerskap
 - Digital omstilling
 - Bærekraft
- Samarbeidet skal styrke samhandling mellom utdanning, opplæring og arbeids- og samfunnsliv.
 - Strategisk bruk av Erasmus+ på lokalt og regionalt nivå
 - Sikre relevant livslang læring
 - Økt bruk av praksismobilitet

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/strategi-for-norsk-deltagelse-i-erasmus-og-det-europeiske-utdanningsområdet/id2863355>

- Samarbeidet skal gi flere muligheten til å delta i et internasjonalt læringsmiljø.
 - Økt mobilitet med lik tilgang for alle
 - Økt norsk deltakelse i prestisjetiltak: sentraliserte midler
 - Internasjonal studentmobilitet skal være en integrert del av alle studieprogrammer
 - Styrking av et internasjonalt læringsmiljø hjemme
 - Styrket internasjonalt samarbeid i videregående opplæring og grunnskolen

I tillegg er det et mål at samarbeidet skal bidra til utvikling av politikk og rammebetingelser for utvikling av kvalitet i utdanning. Samlet sett representerer Erasmus+ derfor et godt virkemiddel for å oppnå nasjonale mål for utdanningspolitikken.

4 Deltakelse i tall og figurer

Ettersom 2021 representerer et unntaksår både på grunn av pandemien og overgangen mellom to programperioder, vil en beskrivelse av deltakelse ikke gi et riktig bilde av de ulike aktørenes interesse for, eller utbytte av deltakelse i Erasmus+. I Erasmus+-strategien presenteres kvantitative mål som regjeringen ønsker og forventer for deltakelse i programperioden 2021-2027. Regjeringen ønsker en bredere deltakelse i den nye programperioden, slik at mulighetene i programmet blir benyttet på beste mulig måte. I dette kapitlet presenteres målene i strategien som er direkte knyttet til grunnopplæringen, eller til utdanningssektoren samlet, og hvordan progresjonen mot å nå disse målene ser ut med utgangspunkt i tildelte prosjekter. Målene som er direkte knyttet til høyere utdanning og ungdom, er utelatt.

4.1 Status for mobilitet

Regjeringens målsetting for mobilitet innen grunnopplæringen er at i løpet av programperioden skal:

- 10.000 elever og lærlinger i fag- og yrkesopplæring på utveksling
- 7.500 elever i barne-, ungdoms- og studiespesialiserende videregående skole på utveksling
- 3.500 ansatte i barnehage, barne-, ungdoms- og studiespesialiserende videregående skole på utveksling
- 1.250 ansatte og deltagere i voksenopplæringen på utveksling
- Samtlige fylkeskommuner være akkreditert i minst to sektorer

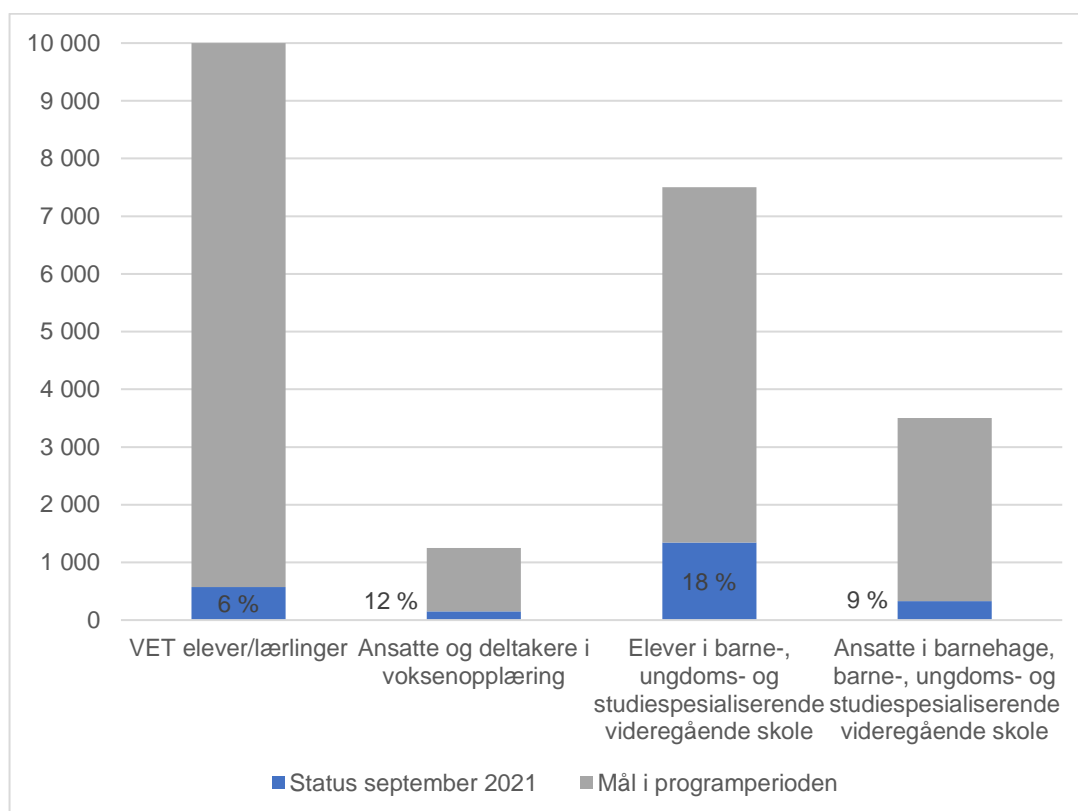
Tallene som presenteres under, reflekterer tildelte mobiliteter. Det endelige antallet som reiser ut, kan derfor bli flere eller færre.

Tabell 4.1 Mobilitet - mål og status per september 2021

Mobilitet	Mål i programperioden	Status september 2021
Elever/lærlinger i fag- og yrkesopplæringen	10 000	573
Ansatte og deltagere i voksenopplæring	1 250	149
Elever i barne-, ungdoms- og studiespesialiserende videregående skole	7 500	1 346
Ansatte i barnehage, barne-, ungdoms- og studiespesialiserende videregående skole	3 500	329

Innen fag- og yrkesopplæringen, voksnes læring og ansatte i skolesektoren, ligger man et godt stykke bak skjema i forhold til det endelige måltallet. Tatt i betraktning at dette er første tildeling i ny programperiode, er det naturligvis vanskelig å vite hvor stor vekt dette skal tillegges. Sammenlignet med et «normalår» basert på forrige programperiode, ville antall innvilgede mobiliteter ha ligget på rundt 1300 for elever og lærlinger innen fag- og yrkesopplæringen. Også innen voksnes læring og ansatte i barnehage er årets tildeling et stykke bak det som kan regnes som et normalt år.

Figur 4.1 Måloppnåelse for utveksling per september 2021

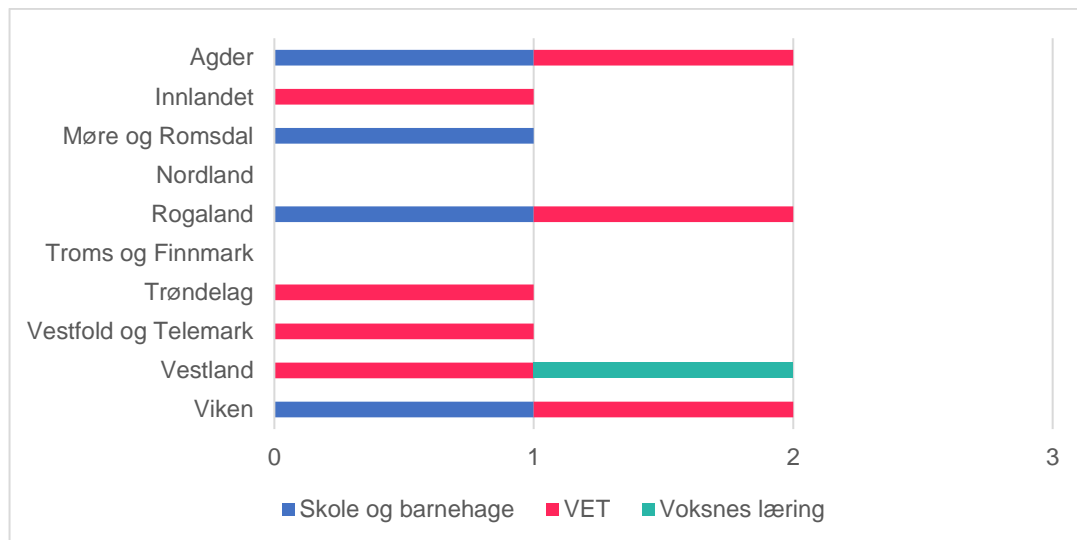
Grunnen til at det har vært færre tildelinger, er i stor grad knyttet til koronapandemien. Den har ført til usikkerhet og reiserestriksjoner. I tillegg har mange institusjoner forholdsvis store restbeløp fra prosjekter i 2019 og 2020 som de først har hatt mulighet å bruke høsten 2021. Disse mobilitetene blir registrert som mobilitet i den forrige programperioden. Den faktiske aktiviteten knyttet til Erasmus+ totalt, inkludert forrige periode, er derfor høyere enn det disse tallene sier. På bakgrunn av dette ligger antallet tildelte mobiliteter på nivå med det som kunne forventes. Derimot forventes det et betydelig større antall søkte og tildelte mobiliteter ved neste søknadsrunde.

Med tilsvarende tildeling av mobilitet for elever innen skolesektoren de kommende årene, ligger man an til å overgå målsettingen med god margin ved programperiodens slutt. En av nyhetene i Erasmus+ i år, var at elevmobiliteten fra hovedtiltak 2 ble flyttet til hovedtiltak 1. Begrunnelsen for dette var å sikre kontinuitet og forutsigbarhet for institusjonene, ettersom de er garantert å kunne ta i bruk mobilitetsaktiviteter gjennom hele programperioden når de har fått akkreditering. Hvis trenden holder i seg til neste statusgjennomgang, bør man kanskje se på om målsettingen bør justeres, noe strategien for Erasmus+ åpner opp for.

Målet for hele programperioden er at alle fylkeskommuner skal være akkreditert i minst to sektorer. Status etter første søknadsrunde er at fire av ti fylker oppfyller målsettingen, og at ytterligere fire av fylkene er akkreditert innen én sektor. Fag- og yrkesopplæringen er den sektoren der flest har fått en akkreditering, og voksnes læring er den sektoren med lavest interesse. Dette har sammenheng med de ulike sektorenes størrelse og betydning for fylkeskommunene. Innen fag- og yrkesopplæringen var det også stor aktivitet i forrige programperiode med høy deltakelse i fylkeskommunene med prosjekter fra både videregående skoler og opplæringskontor. Den store interessen for deltakelse i ny programperiode gjenspeiler nok også betydningen av å opprettholde fylkeskommunenes

internasjonale nettverk for å kunne fullføre mobilitetsprosjekter, særlig for lærlinger. Dette har betydning for å begrense eventuelle forsinkelser i gjennomføringen av fagutdannelsen for lærlingene på grunn av korona.

Figur 4.2 Akkrediteringer per fylke og sektor

Etter andre søknadsrunde har det kommet inn flere konsortiesøknader fra fylkene innen skolesektoren. Dersom alle disse blir godkjent, vil ytterligere to fylker (Trøndelag og Vestfold og Telemark) ha to akkrediteringer.

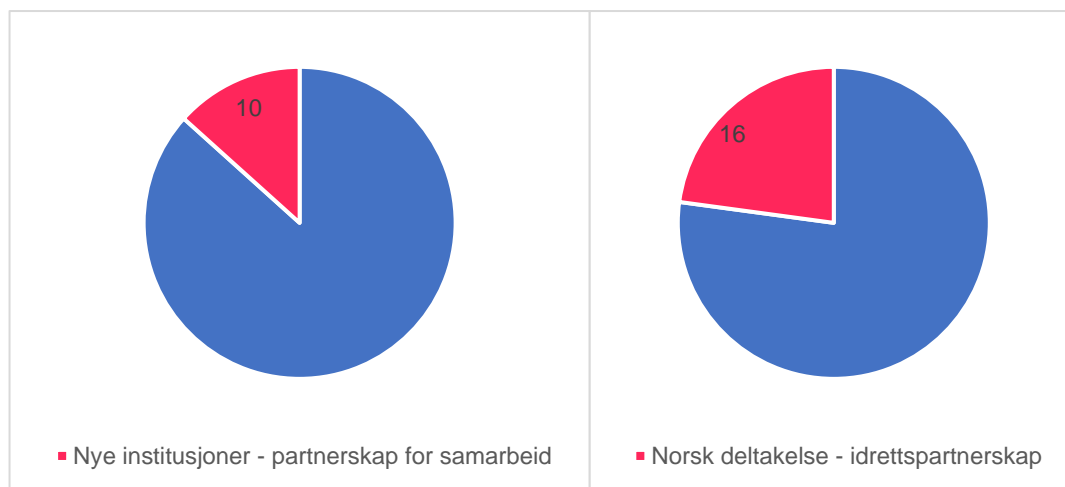
De nordligste fylkene utpeker seg som særlig aktuelle for å sette inn målrettede tiltak. Troms og Finnmark har vært lite aktiv i Erasmus+ i en årrekke. Sett i lys av at programmet også etterstreber geografisk inkludering, vil det være viktig å jobbe målrettet mot disse fylkene. Også innen voksnes læring finnes det et uutnyttet potensial for deltakelse over hele landet.

4.2 Status for partnerskap for samarbeid

Partnerskap for samarbeid omfatter partnerskap mellom utdanningsinstitusjoner, relevante organisasjoner og arbeidsliv for å styrke og videreutvikle europeisk samarbeid innenfor undervisning og læring. Strategien har som mål at i løpet av programperioden skal

- norske institusjoner delta i 1.000 partnerskap
- 75 norske organisasjoner, som ikke har deltatt i Erasmus+-prosjekter tidligere, koordinere et partnerskap
- 70 organisasjoner fra idrettssektoren delta i internasjonale samarbeidsprosjekter
- 15 % av alle norskkoordinerte prosjekter involvere aktører fra arbeids- og næringslivet
- norske institusjoner koordinere eller være partner i minimum fem sentre for fremragende fag- og yrkesopplæring
- norske institusjoner koordinere eller være partner i minimum fem europeiske lærerakademier

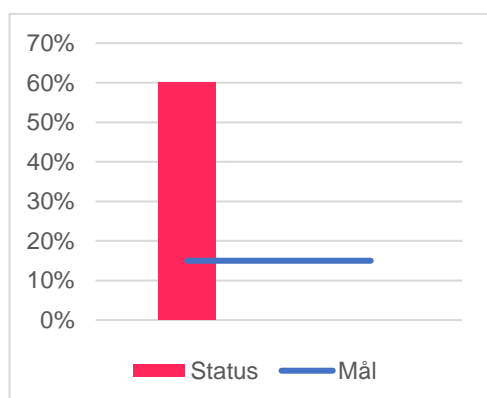
Figur 4.3 Måloppnåelse, antall nye institusjoner i partnerskap for samarbeid og norske institusjoners deltakelse i idrettspartnerskap

Den totale oversikten over hvilke norske institusjoner som deltar i partnerskap er ennå ikke tilgjengelig. Årsaken er at IT-verktøyene som brukes for å hente ut denne informasjonen, ennå ikke er ferdigstilt fra Brussel. Imidlertid kan vi se at 10 helt nye institusjoner koordinerer et partnerskap. Med tilsvarende resultat i de kommende utlysningene, vil målet om 75 nye institusjoner i løpet av programperioden bli nådd. De 10 nye partnerskapene inkluderer ikke ungdoms- eller idrettsinstitusjoner, men disse skal også medregnes. Dette gjør at målet for perioden kan fremstå som litt lite ambisiøst og bør kanskje revideres.

På idrettsfeltet er det Europakommisjonen som både mottar og håndterer søknader om samarbeidsprosjekter. Totalt i Europa ble det innvilget 121 samarbeidsprosjekter. Av disse er to prosjekter koordinert fra Norge, og norske aktører deltar som partner i 9 prosjekter. Av totalt 190 tildelte småskalaprosjekter koordinerer Norge ett prosjekt og deltar som partner i fire prosjekter.

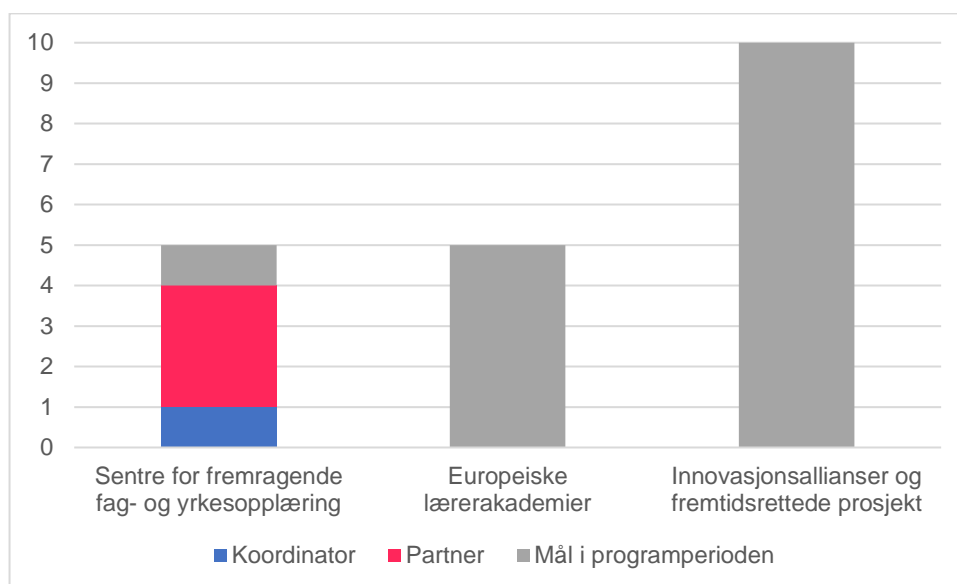
Figur 4.4 Måloppnåelse, andel norskkoordinerte prosjekter som involverer representanter fra arbeids- og næringsliv (N=28)

Innovasjon og entreprenørskap er en gjennomgående satsing i Erasmus+. Styrket internasjonalt samarbeid mellom utdanning, opplæring og arbeidsliv vil gi bedre utdanning til den enkelte og kompetanse som arbeidslivet etterspør. Derfor har regjeringen satt som mål at minimum 15 % av alle norskkoordinerte prosjekter skal involvere aktører fra arbeids- og næringslivet. En optelling av partnere fra denne sektoren viser at etter første utlysning,

hadde 60 % av alle partnerskap representasjon fra privat sektor, det vil si 17 av 28 prosjekter. Dette gjør at man ligger svært godt an for å inkludere denne målgruppen. En årsak til det høye tallet er at fag- og yrkesopplæringen utgjør en stor del av grunnopplæringen, og her er samarbeid med arbeidsliv sentralt. Tallene sier imidlertid ikke noe om hva slags organisasjoner det er snakk om, og det er uansett viktig å legge vekt på å inkludere relevante organisasjoner.

Figur 4.5 Måloppnåelse for norsk deltakelse i prestisjetiltak per september 2021

Per i dag koordinerer norske aktører ett senter for fremragende fag- og yrkesopplæring (CoVe) I tillegg deltar en norsk aktør som partner i tre andre prosjekter. Det er stor oppmerksomhet rettet mot fremragende yrkesopplæring i nasjonal kunnskapspolitikk med utviklingsarbeid pågående i både SRY (samarbeidsrådet for yrkesopplæring) og knyttet til utvikling av SFY (senter for fremragende yrkesopplæring). Parallelt med dette skal internasjonaliseringsarbeidet styrkes i fagskolesektoren med potensielt større fagmiljøer som kan gjøre det enklere å legge til rette for denne typer prosjekter. Deltakelse i ytterligere tre prosjekter i ny programperiode kan dermed være innenfor rekkevidde, men dette vil kreve en målbevisst strategi og kartlegging av potensielle miljøer.

Når det gjelder lærerakademier, venter man resultater fra årets søknadsrunde innen i utgangen av 2021. I den relativt korte perioden mellom programmets lansering i mars til søknadsfrist i september, mottok Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse en rekke henvendelser fra minst syv høyere utdanningsinstitusjoner, i tillegg til henvendelser fra utlandet om potensial for mer langsiktig og systematisk samarbeid. Oversikt over endelig norsk deltakelse er ikke fullstendig klar, men vi har fått bekreftelse på at tre institusjoner stod som enten koordinator eller fullverdig partner i denne søknadsrunden.

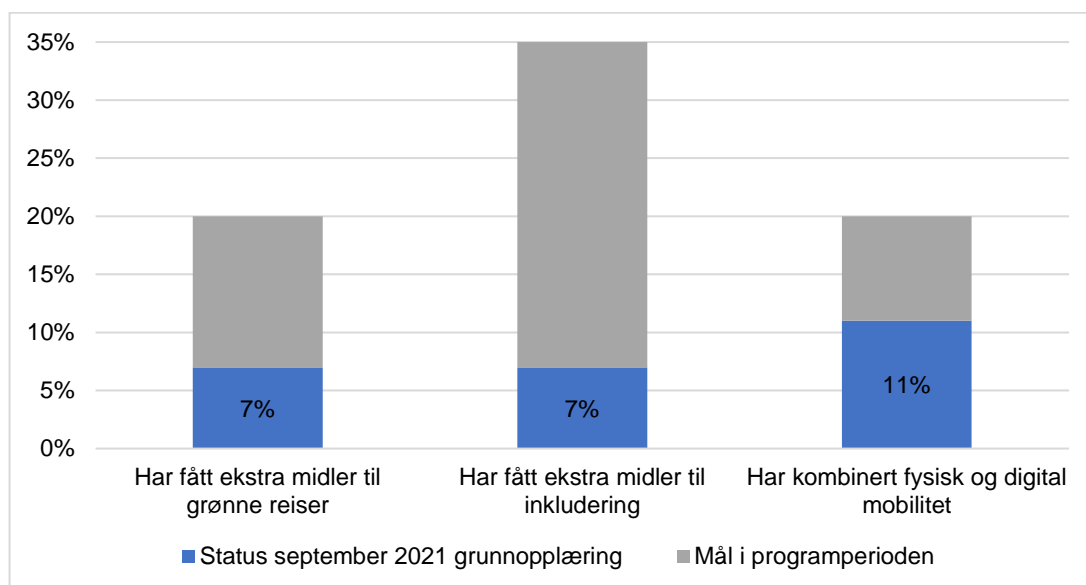
4.3 Status for arbeidet med samfunnsutfordringer

Samarbeidet med EU har store effekter på norsk befolkning, samfunn og økonomi. På samfunnsnivå gir deltakelsen tilgang til kunnskap og nettverk som er viktig for å løse store samfunnsutfordringer. Regjeringen ønsker at deltakelse i Erasmus+ skal bidra til å løse store

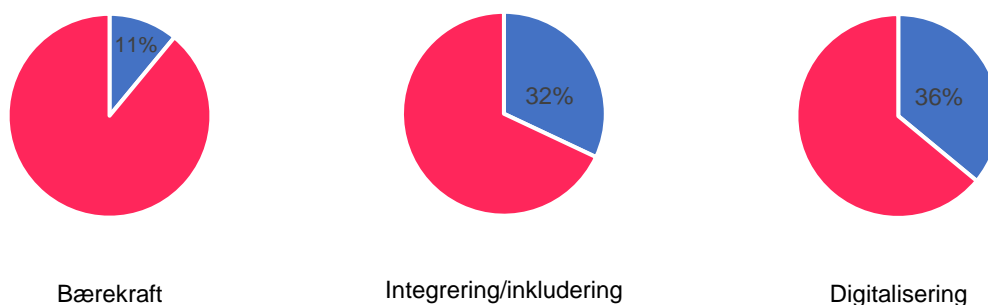
samfunnsutfordringer og har derfor opprettet mål for alle norskkoordinerte prosjekter og partnerskap i hele utdanningssektoren. I løpet av programperioden skal:

- minimum 25 % av alle partnerskap har bærekraft som tematikk
- minimum 20 % av alle prosjekter har fått ekstra midler til grønne reiser
- minimum 25 % av alle partnerskap har inkludering eller integrering som tematikk
- minimum 35 % av alle prosjekter har fått ekstra midler til inkludering
- minimum 25 % av alle partnerskap har digitalisering som tematikk
- minimum 20 % av alle prosjekter har kombinert fysisk og digital mobilitet

Figur 4.6 Måloppnåelse for norskkoordinerte partnerskap per september 2021 (N=28)

Figur 4.7 Andel norskkoordinerte partnerskap med de tre samfunnsutfordringene som tematikk (mål 25% for hvert tema) (N=28)

Generelt ser vi at blant de innvilgede partnerskapene i 2021, er det populært å fokusere på integrering og inkludering, samt digitalisering. Her ligger man i år et godt stykke over målsettingen på 25 %. Det er imidlertid viktig å påpeke at så tidlig i programperioden dreier det seg om et lite antall prosjekter slik at hvert prosjekt får stor innvirkning på prosentandelene. Når det gjelder målsettingen om at minimum 25 % av alle partnerskapsprosjekter skal ha bærekraft som tema, er andelen innen grunnopplæringen noe

lavere enn ønskelig. Det blir derfor viktig å løfte frem denne tematikken i arbeidet fremover. Dette er tematikker som står sterkt i alle tre sektorer, og noe som institusjonene allerede jobber aktivt med.

Innen fag- og yrkesopplæringen står tematikken rundt de globale samfunnsutfordringene svært sentralt, og det er ingen tvil om at prioriteringene er viktig for norsk næringsliv. Det kan forventes store endringer i fagopplæringen med tanke på grønn omstilling og overgang til produkter og tjenester som gir betydelig mindre negative konsekvenser for klima og miljø enn i dag. Innenfor flere bransjer som helsefag, bygg, energi og bilbransjen etc. ligger det stort potensiale for verdiskapning som vil kreve økt fokus på digitalisering og utvikling av ny teknologi. For en fremtidig fremragende fagopplæring må dette sees i sammenheng med utvikling av en opplæring med balanse mellom inkludering, faglig kvalifisering og personlig utvikling.

Andelen prosjekter som har søkt om, og fått tildelt ekstra midler til grønne reiser og inkludering, er lavere enn forventet og ikke høy nok hvis målet i strategien skal nås. Det samme gjelder andelen prosjekter som kombinerer fysisk og digital mobilitet. Dette er nye aspekter ved Erasmus+ prosjekter og kanskje noe som søkerne ikke har vært oppmerksom på. Det er tydelig at det må legges større vekt på disse mulighetene når det informeres om programmet ettersom dette kan styrke prosjektene.

Oppsummert er det mulig å si at på tross av omstendighetene rundt oppstarten av det nye programmet, viser søkertall og tildelinger at interessen for deltakelse ikke er blitt redusert i særlig grad. På noen områder er det til og med flere tildelte prosjekter enn forventet. Mål og prioriteringer for programmet er i stor grad sammenfallende med norsk utdanningspolitikk. Dette gjør Erasmus+ til et godt virkemiddel som kan bidra til å nå viktige utdanningspolitiske mål.

5 Litteraturliste

Diku-rapport 6/2021 Krise og kreativitet. Covid-19-pandemiens konsekvenser for internasjonalt utdanningssamarbeid

<https://diku.no/rapporter/dikus-rapportserie-06-2021-krise-og-kreativitet.-covid-19-pandemiens-konsekvenser-for-internasjonalt-utdanningssamarbeid>

Hverdagsintegrering – strategi for å styrke sivilsamfunnets rolle på integreringsfeltet 2021-2024. Kunnskapsdepartementet

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/hverdagsintegrering/id2860925/>

Meld. St. 14 (2019–2020) Kompetansereformen – Lære hele livet. Kunnskapsdepartementet

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-14-20192020/id2698284/>

Meld. St. 21 (2020–2021) Fullføringsreformen – med åpne dører til verden og fremtiden. Kunnskapsdepartementet

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-21-20202021/id2840771/>

Meld. St. 7 (2020–2021) En verden av muligheter — Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning. Kunnskapsdepartementet

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-7-20202021/id2779627/>

Strategi for norsk deltagelse i Erasmus+ og Det europeiske utdanningsområdet.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/strategi-for-norsk-deltagelse-i-erasmus-og-det-europeiske-utdanningsområdet/id2863355/>

